

Docentenhandleiding

- Leeftijd: 14-18 jaar
- Geschikt voor: bovenbouw vo
- Tijd: 50-90 minuten (afhankelijk van de keuzeopdrachten en aantal video's)
- Vakgebied: Maatschappijleer, Nederlands, Drama, Biologie, basis-, denk- en voorwaardelijke vaardigheden (voorheen 21e-eeuwse vaardigheden).
- Kernbegrippen: identiteit, gender, seksualiteit, religie en cultuur.

Leerdoelen

- Leerlingen weten belangrijke begrippen rondom gender en seksualiteit uit te leggen.
- Leerlingen leren de mogelijke botsingen tussen cultuur, geloof en identiteit herkennen.
- Leerlingen denken na over hun eigen positie binnen culturen en maatschappelijke vraagstukken rondom gender en seksualiteit.
- Leerlingen leren zich inleven en maken kennis met verschillende personen bij vraagstukken rondom gender en seksualiteit.
- Leerlingen leren te reflecteren op hoe schoonheidsidealen, gender, sekse en seksualiteit, etniciteit en (on)gelijkheid in de maatschappij gerepresenteerd worden en hoe zij zich daar bewust toe willen verhouden.
- Leerlingen kunnen reflecteren op cultureel bepaalde normen en waarden rond gender en seksualiteit in Nederland en in de wereld.

Behind My Scene

In Behind My Scene van 3FM HUMAN vertellen jongeren in het kader van Pride over hun coming-out of een ander bijzonder levensmoment. Hoe heeft dit hun leven veranderd? Samen met acteurs zetten ze de gebeurtenis in scène. Hoe herbeleven zij hun emotionele gebeurtenis als toeschouwer?

1) Marijn (20): vertelt hoe het is om homo te zijn op een streng christelijke school. Marijns vriendje uit Groningen kwam hem daar nietsvermoedend verrassen. Maar dat was niet zonder consequenties.

2) Fayaaz (27): vertelt hoe het is om queer en moslim te zijn. Fayaaz woonde in Suriname toen hen erachter kwam dat hen non-binair is. De hele school had een foto gezien waarop Fayaaz met een jongen zoende en daar was diens familie niet blij mee. Ze stuurde hen naar een psycholoog die hen zou moeten genezen. De psycholoog vertelde echter dat hen niet kan veranderen, dit is wat hen is.

3) Nick (20): is een man, maar is dat op het gebied van zijn lichaam niet altijd geweest. Als hij uit de kast komt als transjongen accepteert zijn moeder dat niet. Hierdoor heeft hij al een tijd geen contact meer met haar.

Opbouw les

De les bestaat uit het kijken van één, twee of alle drie de video's van Behind My Scene. Vervolgens beantwoorden de studenten een aantal algemene vragen over de materie. Daarna zijn er ook specifieke vragen bij elke aflevering te beantwoorden. Na het bespreken van de vragen en de antwoorden is er een mogelijkheid om de les te vervolgen met één of meerdere keuzeopdrachten. Eventueel kan de [powerpoint](#) gebruikt worden. Je kan in de powerpoint de dia's verbergen die je niet wil gebruiken.

Inleiding

Introduceer de video en vertel vervolgens dat het thema gevoelig kan zijn. Geef aan dat het oké is als de leerling geen antwoord wil geven op een vraag. Tevens is het belangrijk om aan te geven dat de klas rekening met elkaar moet houden. Je weet namelijk nooit wat er in andermans hoofd afspeelt.

Voorafgaand aan het kijken van de video kan je de volgende kijkvraag meegeven: *Herken je iets in het verhaal?* Door de kijkvraag wordt een actieve kijkhouding van ze verwacht en weten ze dat na het kijken om hun mening kan worden gevraagd. Vertel tot slot hoe lang de video duurt, zodat ze weten wat ze kunnen verwachten.

Noot: Als je merkt de leerlingen hun aandacht niet bij de video kunnen houden, kan je de video pauzeren. Je kan even stilstaan bij wat ze tot nu toe hebben gezien. Wat vonden ze ervan? Wat verwachten ze dat er gaat gebeuren? En wat hopen ze dat er gaat gebeuren?

Omgangsregels voor een veilige sfeer

Bij het behandelen van een gevoelig onderwerp is het creëren van een veilige omgeving van belang. Een veilige omgeving kan je niet garanderen, maar wel stimuleren. Om onveilige situaties te voorkomen zal de docent af en toe grenzen moeten stellen tijdens de les. Hierbij is het fijn om terug te kunnen komen op afgesproken omgangsregels. Zo is de grens gebaseerd op een feit 'Je gaat een grens over, want...' en niet op een mening 'Ik vind dat je de grens over gaat, want...'. De regels kunnen de algemene omgangsregels van de school zijn, maar nog beter als deze samen met de klas worden opgesteld. Zo is de kans groter dat de klas zich verantwoordelijk voelt voor het in standhouden van de gedragsregels.

Voorbeeldregels die (samen met) de studenten opgesteld kunnen worden:

- We laten elkaar uitpraten;
- We respecteren elkaars mening;
- We houden rekening met elkaar;
- We zorgen ervoor dat iedereen zich veilig voelt;
- Wordt het te veel? Voel je vrij om het lokaal te verlaten.

Tip: Meer weten over hoe je als docent een gesprek leidt? Bekijk de gesprekshandleiding van [Diversion](#).

Verdiepingsvragen (na de video)

10 min
per video

→ Algemene verdiepingsvragen

- 1) Wat is het verschil tussen gender en seksualiteit?
- 2) Welk van de verhalen sprak jou het meeste aan en waarom? (Indien er maar één video is bekeken: Sprak de video je aan? Waarom wel of niet?)
- 3) Welke belangrijke gebeurtenis uit jouw leven zou je nagespeeld willen zien?
- 4) Met welke culturen en identiteiten identificeer jij je het meest? Denk aan geloof, gender, landen, alles wat bij jou hoort.
- 5) Wat kunnen vooroordelen zijn over de groepen waar jij toe behoort? Voldoe jij aan die vooroordelen?

→ Marijn: Hoe is het om homo te zijn op een streng christelijke school?

- 1) Wat vind jij van de manier waarop de school van Marijn reageerde op zijn geaardheid?
- 2) Waar ligt voor jou de grens tussen wat een schoolbestuur wel en niet mag opleggen aan diens leerlingen? Wat zouden ze wel mogen bepalen en wat niet?
- 3) Welke dingen mogen er op jouw mbo niet? In hoeverre hebben deze dingen te maken met jouw identiteit?
- 4) In hoeverre kunnen geloof en seksualiteit samengaan volgens jou?
- 5) Heb jij ooit blokkades op je zoekmachine gehad? Wat vind je van de blokkades die Marijn had?

→ Fayaaz: Wat als je familie je naar de psycholoog stuurt om je te 'genezen'?

- 1) Hoe wordt er binnen jouw cultuur omgegaan met verschillende identiteiten van gender en seksualiteit?
- 2) Wat is jouw mening over genezingstherapie?
- 3) Fayaaz werd ongevraagd ge-out of zijn Facebook, waarom zou dit vervelend zijn?
- 4) Wat zou jij doen als je achter de geaardheid van iemand komt terwijl diegene dat nog niet bekend heeft gemaakt?

→ Nick: Wat als je familie niet accepteert wie je bent?

- 1) Voldoe jij altijd aan de verwachtingen van je ouders/verzorgers? Wanneer wel en wanneer niet?
- 2) Wat betekent het om transgender te zijn?
- 3) Wat zou je willen zeggen tegen de moeder van Nick?
- 4) Nick zette de stap om naar de diploma-uitreiking te gaan als zichzelf. Ben jij op belangrijke momenten altijd jezelf?

Keuzeopdrachten na de video

→ Schrijf een brief

20 min

Schrijf een brief aan een van de personages uit de video's. Dit kan de vertellende persoon zijn maar ook een ander karakter dat voorkomt. De broer, de zus, het vriendje, de moeder, de schooldirecteur of de psycholoog. Wat zou je tegen jouw gekozen persoon willen zeggen? Wat is je advies? Snap je de keuzes van de persoon die je hebt gekozen of juist helemaal niet?

→ Werk een scène uit over een belangrijke gebeurtenis uit jouw leven

20 min

Laat de studenten een belangrijke gebeurtenis uit hun leven uitwerken tot een scène. Ze mogen dit schrijven of tekenen. De vragen die erbij kunnen helpen:

- Over welk moment gaat het?
- Wie staan er allemaal op het podium?
- Wat hebben de acteurs aan?
- Wat zeggen ze tegen elkaar?
- Welke acteurs zouden het moeten spelen?

→ Over de streep

30 min

Verdeel de klas in een rechter- en linkerkant met een streep in het midden.

Rechts = eens

Links = oneens

Midden = neutraal

Bespreek vervolgens de volgende stellingen:

- *Ik heb wel eens in een situatie gezeten waarbij ik het gevoel had dat ik niet mezelf kon zijn.*

Marijn

- *Ik heb wel eens ruzie gehad met een vriend/partner waarbij ik het gevoel had dat de ander mij niet begreep.*
- *Ik ben het eens met de manier waarop Marijn reageerde op zijn vriendje.*
- *School mag regels opleggen over hoe studenten hun seksualiteit/gender uiten.*
- *Ik vind dat geloof en seksualiteit samen kunnen gaan.*

Fayaaz

- *Ik vind dat geloof en seksualiteit samen kunnen gaan.*
- *Ik ben het eens met hoe de psycholoog reageerde op Fayaaz.*
- *Ik accepteer mezelf, zoals ik ben.*

Nick

- *Ik ben niet blij met mijn lichaam.*
- *Roze is voor meisjes, blauw is voor jongens. Jurken zijn voor meisjes, broeken voor jongens.*
- *Je mag zijn wie je wilt zijn.*

→ **Speel een scène (drama)**

20 min

Speel een scène na van een van de video's en geef er je eigen draai aan. Misschien reageren de mensen in jouw eigen scène wel heel anders, of juist precies hetzelfde. Of speel de scène na die je zelf hebt geschreven. Hoe zou dit er op het podium uitzien?

→ **Klassengesprek**

20 min

Besprek het thema in de klas. Doe dit aan de hand van gerichte vragen en laat de discussie die ontstaat gaan. Wees geen leider, maar een begeleider. Begin het gesprek met een vraag die het dagelijkse leven van de leerlingen verbindt met de video. Ook hier is het erg belangrijk duidelijk te maken dat het niet uitmaakt wat je zegt. Er zijn geen foute antwoorden en verkeerde vragen. De leerlingen moeten zich op hun gemak voelen binnen de discussie. In het klassengesprek kan je voortborduren op de individuele vragen.

Denk daarnaast aan vragen als:

- Welke vormen van gender en seksualiteit ken jij (in je nabije omgeving of juist niet)?
- Waarover mag school voor jou beslissen en waarover absoluut niet?
- Welke gebeurtenissen hebben verschil gemaakt in hoe we als samenleving naar gender en seksualiteit kijken? (Denk aan: [X mogelijk als geslachtsaanduiding in paspoort](#) of [legalisering van het homohuwelijk](#).)

LGBTQA+: LHBTQIA+ is de afkorting van lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender, interseks, queer/questioning en asexueel/aromantisch. De plus geeft aan dat de term inclusief is voor mensen die zichzelf anders noemen dan waar deze letters voor staan. LHBTQA+ is een paraplueterm voor mensen die wat betreft seksuele oriëntatie, romantische voorkeur, gender, of sekse anders zijn dan hetero of cisgender. De term brengt verschillende mensen samen. (Bron: iedereenisanders.nl)

Het verschil tussen gender en seksualiteit: Gender heeft te maken met wie je zelf bent, man, vrouw, non-binair, genderfluïde of iets anders. Seksualiteit heeft te maken met op welke mensen jij valt, mannen, vrouwen, allebei, niemand en ga zo maar door. (Bron: GSA Network)

Non binair: Paraplueterm voor mensen die niet in het hokje man of het hokje vrouw passen. Mensen kunnen zich hierbij man en vrouw voelen, geen man of vrouw voelen, zich iets geheel anders voelen, of zich in een combinatie van deze herkennen. (Bron: GSA Network)

Genderfluïde: Met een 'vloeibaar gender' voel je je afwisselend meer mannelijk dan vrouwelijk en op andere dagen precies omgekeerd. Met welk geslacht je je identificeert varieert per dag of tijd. (Bron: GSA Network)

Transgender: Bij transgenderpersonen komt hun gender niet overeen met hun biologische geslacht. Ze voelen zich bijvoorbeeld geen meisje terwijl ze wel in een meisjeslichaam zijn geboren. Soms voelen transgender personen zich een jongen terwijl ze in een meisjeslichaam zijn geboren, of andersom. Maar er zijn ook veel transgenderpersonen die zich geen jongen en geen meisje voelen maar iets ertussenin of helemaal niets. Zoals Fayaz uit video 2, die is non-binair, geen man en geen vrouw. (Bron: Sense)

Extra verdieping

De helft van de LHBTQIA+ jongeren vindt het lastig om uit de kast te komen. Een coming out kan veel voor iemand betekenen, maar zo'n 89 procent zou het liefste zien dat het niet nodig zou zijn om uit de kast te komen. "In een ideale wereld hoef je niet uit de kast te komen, maar zo ver zijn we nog niet." Lees het artikel [hier](#).

Hoe is het gesteld met de acceptatie van LHBTQIA+'ers in Nederland? 3Vraagt, het jongerenpanel van EenVandaag deed onderzoek, in het kader van Pride 2019. Bekijk [hier](#) de belangrijkste conclusies.

Bekijk de website seksuelevorming.nl. Hier vind je tips en tools voor professionals in het onderwijs om seksualiteit in de klas bespreekbaar te maken.

Bekijk de websites seksualiteit.nl en sense.info. Op deze websites vind je Informatie over genderdiversiteit, seksualiteit en andere gerelateerde onderwerpen.

Tot slot

HUMAN is altijd benieuwd naar de manier waarop bovenstaande opdrachten in de klas zijn behandeld. Heb je tips en/of aanvullingen voor ons of voor andere docenten? Dan kan je een mail sturen naar educatie@human.nl. Bedankt!

Werkblad Behind My Scene

→ Algemene Verdiepingsvragen

1) Wat is het verschil tussen gender en seksualiteit?

---

2) Welk van de verhalen sprak jou het meeste aan en waarom?
(Indien er maar één video is bekeken: Sprak de video je aan? Waarom wel of niet?)

---

3) Welke belangrijke gebeurtenis uit jouw leven zou je nagespeeld willen zien?

---

4) Heb jij wel eens te maken gehad met vooroordelen? Hoe voelde je je toen?

---

5) Wat kunnen vooroordelen zijn over de groepen waar jij toe behoort? Voldoe jij aan die vooroordelen?

Werkblad Behind My Scene

→ **Marijn: Hoe is het om homo te zijn op een streng christelijke school?**

1) Wat vind jij van de manier waarop de school van Marijn reageerde op zijn geaardheid?

---

2) Waar ligt voor jou de grens tussen wat een schoolbestuur wel en niet mag opleggen aan diens leerlingen? Wat zouden ze wel mogen bepalen en wat niet?

---

3) Welke dingen mogen er op jouw MBO niet?
In hoeverre hebben deze dingen te maken met jouw identiteit?

---

4) In hoeverre kunnen geloof en seksualiteit samengaan volgens jou?

---

5) Heb jij ooit blokkades op je zoekmachine gehad? Wat vind je van de blokkades die Marijn had?

Werkblad Behind My Scene

→ **Fayaaz: Wat als je familie je naar de psycholoog stuurt om je te 'genezen'?**

1) Hoe wordt er binnen jouw cultuur omgegaan met verschillende identiteiten van gender en seksualiteit?

---

2) Wat is jouw mening over genezingstherapie?

---

3) Fayaaz werd ongevraagd ge-out of zijn Facebook, waarom zou dit vervelend zijn?

---

4) Wat zou jij doen als je achter de geaardheid van iemand komt terwijl diegene dat nog niet bekend heeft gemaakt?

Werkblad Behind My Scene

→ Nick: Wat als je familie niet accepteert wie je bent?

1) Voldoe jij altijd aan de verwachtingen van je ouders/verzorgers? Wanneer wel en wanneer niet?

---

2) Wat betekent het om transgender te zijn?

---

3) Wat zou je willen zeggen tegen de moeder van Nick?

---

4) Nick zette de stap om naar de diploma-uitreiking te gaan als zichzelf. Ben jij op belangrijke momenten altijd jezelf?
